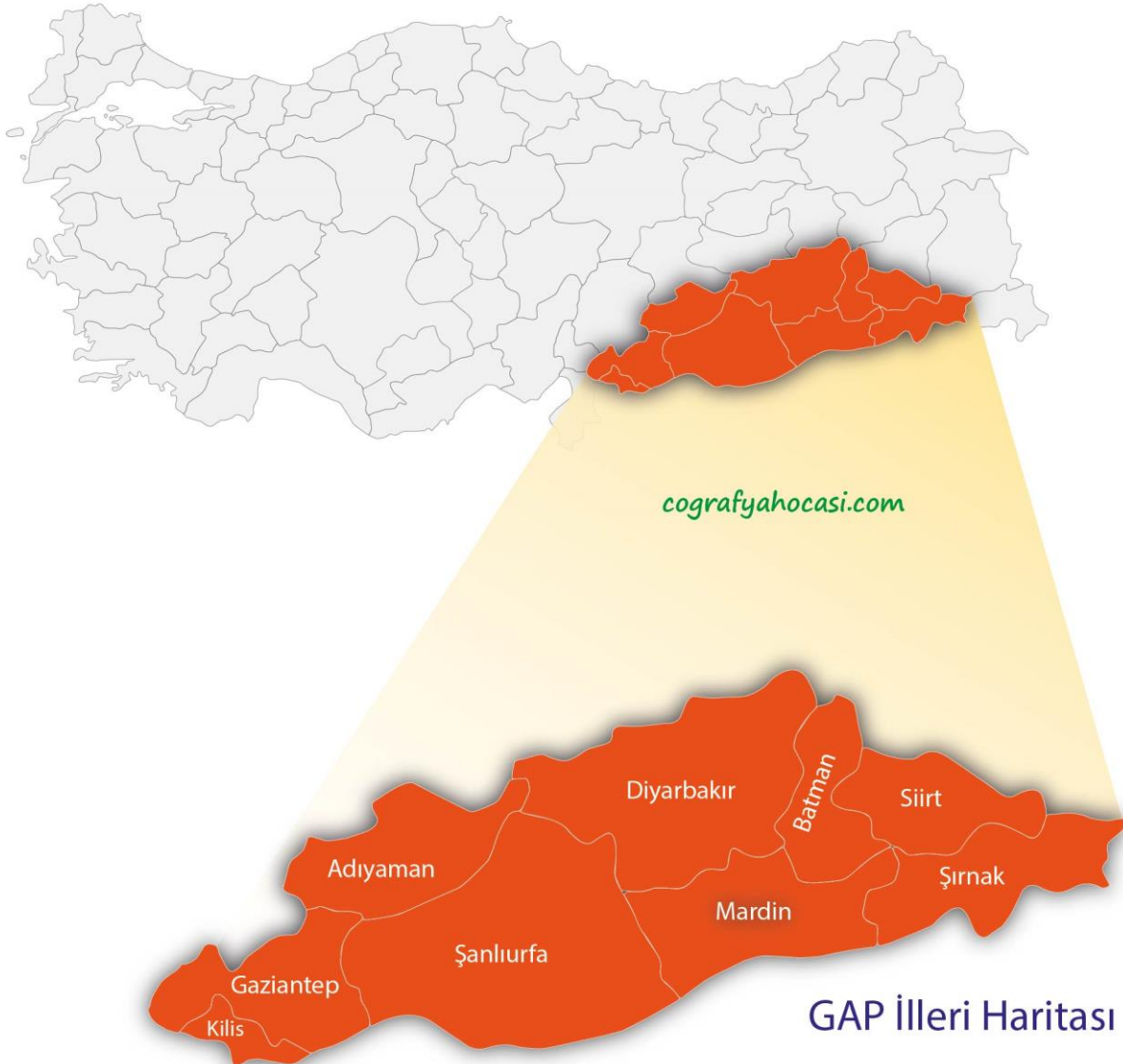

GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ (GAP)

Ülkemizdeki bölgesel kalkınma projeleri arasında yer alan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı ve maliyetli projesi olup, bugüne kadar hazırlanan bölgesel kalkınma plan ve programları arasında en etkin olarak uygulananıdır. GAP, entegre bölgesel kalkınma yaklaşımı ve sürdürülebilir insani gelişme felsefesi ile uluslararası literatüre geçen ve marka değeri olan bir projedir.

Proje alanı Fırat-Dicle Havzası ile yukarı Mezopotamya ovalarında yer alan 9 ili (**Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak**) kapsamaktadır. GAP kapsamındaki illerin alan ve nüfus büyüklüğü, Türkiye'nin ortalama % 10,8' i civarındadır. Aşağıdaki haritada GAP'ın Türkiye haritasındaki konumu ve GAP'ta yer alan illerin haritası verilmiştir.

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)

Güneydoğu Anadolu Projesi'nin Amaçları

- Ekonomik gelişimi artırarak GAP bölgesinin diğer bölgelerle gelir farklılıklarını azaltmak
- Bölgedeki kır ve kent alanlarının altyapısını geliştirmek
- Konut ihtiyacını karşılayıp mevcut konutları iyileştirmek
- Ulaştırma hizmetlerinin yapılmasını sağlamak
- Bölgedeki eğitim seviyesini yükseltmek
- Kurumlar arasındaki eş güdümü sağlamak
- Sanayi, maden, tarım, ormancılık, sağlık, kültür, turizm ve enerji alanlarında şartları iyileştirmek

GAP, 1970'lerde Bölge'nin su ve toprak kaynaklarının geliştirilmesine dayalı bir program olarak ele alınmış; Fırat- Dicle Havzası'nda sulama ve hidroelektrik enerji üretimine yönelik 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ile 1,8 milyon ha alanda sulama yatırımlarının yapımı planlanmıştır. Proje'nin, enerji santrallerinin toplam kurulu gücü 7476 MW olup, yılda 27 milyar kilovat-saat enerji üretimi öngörülmüştür. GAP, 1989 yılında hazırlanan Master Plan ile tarım, sanayi, ulaştırma, eğitim, sağlık, kırsal ve kentsel altyapı yatırımlarını da içine alan bir bölgesel kalkınma projesine dönüşmüştür. Proje, gelecek kuşaklar için kendilerini geliştirebilecekleri bir ortam yaratılmasını amaçlayan sürdürülebilir insani kalkınma felsefesi üzerine kurulmuştur; kalkınmada adalet, katılımcılık, çevre korunması, istihdam, mekânsal planlama, alt yapı geliştirilmesi, yatırım uygulamalarında kamu-özel sektör ve halk katılımının sağlanması GAP'ın temel stratejileridir.

GAP İdaresi Misyonu

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sürdürülebilir ve adil kalkınma anlayışı ile yaşam kalitesini yükseltmek için kaynakların etkin ve verimli kullanımını sağlayarak planlar yapmak, izlemek ve koordinasyonu sağlamak, insana ve çevreye duyarlı, yenilikçi model projeler uygulamaktır.

GAP İdaresi Vizyonu

"Kapsayıcı ve Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmalarına Ulusal Alanda Olduğu Gibi Uluslararası Alanda da İlham Kaynağı Olmak

GAP ve TARIM

Türkiye'de yaklaşık 28 milyon hektar alan işlenmekte olup, bu alanın % 11,4'ü (3,2 milyon ha) ile ülkenin su potansiyelinin 1/4'ü GAP Bölgesi'nde yer almaktadır. GAP kapsamında 22 baraj ve 19 hidroelektrik santralinin yapımı öngörülmüştür. GAP'ın tamamlanmasıyla 1,8 milyon hektar (ha) alan sulamaya açılacak, yılda 27 milyar kilovatsaat hidroelektrik enerji üretimi ile ülke enerji ihtiyacının büyük bir bölümü karşılanacaktır. Hidroelektrik santralleri ve sulama projelerinin yanı sıra, tarım, sanayi, enerji, ulaştırma, eğitim, sağlık, kırsal ve kentsel altyapı yatırımları ile bölgenin ekonomik ve sosyal göstergelerinin ülke ortalamasına getirilmesi hedeflenmektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin lokomotif sektörü tarımdır. Bölge'de 7.5 milyon ha alanının 3,2 milyon ha'lık kısmı tarımsal faaliyetlere elverişlidir. Bilindiği gibi sulama GAP'ın en önemli altyapı yatırımlarından biridir. Yaklaşık 2,1 milyon ha'lık brüt alan sulama potansiyeline sahiptir (Türkiye'nin ekonomik olarak sulanabilir arazisinin %20'sine karşılık gelmektedir).

Bölge'de, 2019 yılı sonu itibariyle Fırat-Dicle Havzası'nda toplam 571.591 ha alan sulamaya açılmıştır. 130.597 ha alanda halen sulama şebeke inşaatı devam etmekte olup, 1.097.812 ha alan proje ve planlama aşamasındadır. DSİ tarafından yürütülen sulama projelerinin % 32'si işletmededir.

Türkiye'nin bölgesel kalkınmaya yönelik en büyük yatırımı olarak tanımlanan GAP'ın sulama projeleri tamamlandığında şimdiye kadar devlet eliyle gerçekleştirilen sulama alanına eşit bir alan daha sulu tarıma açılmış olacaktır. Böylece, projenin tamamlanmasıyla ortaya çıkacak yüksek tarım ve sanayi potansiyeli ile bölgede ekonomik hasıla 4,5 kat artacak, toplamda 3,8 milyon kişiye istihdam olanağı sağlanacaktır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin toplam arazi varlığının (7,5 milyon ha) %43,6'sı bitkisel üretim (3.290.575), %29,4'ü çayır-mera (2.214.473) ve % 19,2'si orman-fundalık (1.451.185) arazisidir. Türkiye'de ortalama işletme büyüklüğü 61 dekar iken, GAP alanında ortalama 104,8 dekar olup, Türkiye ortalama işletme büyüklüğünün hayli üstündedir.

BITKİSEL ÜRETİM

Mevcut durumda, GAP Bölgesi, Türkiye pamuk üretiminin yarısından fazlasını karşılamakta olup (%56), ülke genelinde yetiştirilen bitkisel ürünlerden kırmızı mercimeğin %93,5'i, Antepfıstığı'nın %91,7'si ile durum buğdayının %32,5'i GAP Bölgesi'nden karşılanmaktadır (2019).

Bölge'de sulamaların tamamlanmasıyla birlikte özellikle yaş sebze, meyve ve endüstri bitkilerinin (pamuk, mısır, soya) üretiminde büyük artış beklenmektedir. Bölge'de sulama öncesi ve sonrası bitkisel üretime bakıldığında, sulama öncesi 1985 ve 1990 yıllarında buğday, arpa ve mercimek ekildiği görülmektedir. Bunu pamuk, nohut ve sebzeler izlemektedir. Sulamaya başlanmasıyla birlikte ise 1995 yılında, kuruda yetişen arpa, mercimek, nohut, ekiliş alanlarının düşmesine paralel olarak pamuğun ekiliş alanlarında önemli oranda artışlar olmuştur.

Önümüzdeki süreçte, GAP Bölge Kalkınma Planı'nda ön görülen ürün desenine ulaşılması, durumunda; Sulu tarımın, kuru tarıma göre 3-7 kat gelir artışı ile mevsime bağlı olarak doğrudan 2-4 kat istihdam artışına neden olacağı beklenmektedir.

HAYVANCILIK

GAP Bölgesi'nde hayvancılık genellikle meraya dayalı ekstansif olarak yapılmaktadır. Türkiye'de mevcut sığır varlığının yaklaşık %9,6'sı, koyun varlığının %18,1'i ve keçi varlığının % 23,7'si GAP Bölgesi'nde bulunmaktadır (2019).

GAP Bölgesi hayvancılık potansiyelinin akılcı plan, strateji ve desteklemelerle geliştirilmesi geçmişte olduğu gibi canlı hayvan, hayvansal ürünler bakımından bölgeyi yeniden ihracatçı konuma getirecektir.

Bölge'de hayvancılık ve yem bitkileri üretiminin geliştirilmesi, gelecek 10 yılda Türkiye'deki nüfus ve gelir artışına paralel olarak ortaya çıkacak olan hayvansal ürünler (et, süt, yumurta) talep artışını karşılayacaktır. Aynı zamanda kültürel ve ticari bağlantılarımız olan Orta Doğu-Kuzey Afrika (WANA) ve Orta Asya devletlerinde ortaya çıkması beklenen üretim açığının kısmen kapatılmasına ve dolayısıyla da önemli bir döviz girdisinin sağlanmasına neden olacaktır.

SU ÜRÜNLERİ POTANSİYELİ

GAP Bölgesi Fırat – Dicle Havzası'nda 2.235 km uzunluğunda akarsu, 6.481 ha doğal göl ve

129.987 ha baraj gölü gibi büyük bir su potansiyeline sahiptir. GAP Bölgesi'nde yapımı öngörülen baraj göllerinin tamamlanması ile birlikte yaklaşık 198.473 hektar su yüzey alanı oluşacaktır. Bu potansiyel akılcı bir şekilde değerlendirildiğinde, Bölge'nin su ürünleri üretim ve tüketimi artış gösterecek, ulusal ekonomiye önemli bir katkı sağlayacaktır. GAP tamamlandığında 32.500 ton/yıl balık üretimi, 50 milyon dolar gelir ve 6.500 kişiye istihdam oluşturulması mümkün olabilecektir. Mevcut durumda Türkiye'de iç sularda elde edilen balığın avcılıkta % 2,6'sı ve yetiştiricilikte % 2,7'si GAP Bölgesi'nden sağlanmıştır (2019).

TARIMA DAYALI SANAYİ

Bölge'nin sulu tarıma açılması ile beraber sanayide önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Son yıllardaki dış ticaret rakamlarında kayda değer artışlar gözlemlenmiştir. 2000 yılında 503 milyon dolar olan ihracat, 2007 yılında 3,3 milyar dolara ve 2019 yılında 9,2 milyar dolara ulaşmıştır. GAP Bölgesi'nden yapılan ihracatın Türkiye toplam ihracatı içindeki payı da 2000 yılında % 1,8'den 2019 yılında % 5,3'e yükselmiştir. İhracat değerinin artmasında; mevcut ticaret ağlarının bölge ile entegre hale getirilmesi, mevcut ulaşım ağlarının iyileştirilmesi ve yenilerinin yapılması bölge ticaretini olumlu yönde etkilemiştir.

GAP Bölgesi'nde imalat sanayindeki işletme sayısı 2002'de 1.106 iken 2017 yılı sonu itibariyle 4.283'e ulaşmış, 39.302 olan istihdam sayısı da 226.065'e çıkmıştır. Özellikle yaş sebze ve meyvelerin ön işleme ve mamül hale getirilmesi ile Orta Doğu ve yakın ülkelerin pazarlarına yönelik büyük ihracat kapasiteleri GAP'ı dünyada cazibe merkezi haline getirmektedir.

GAP ve SANAYİ

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)

GAP'ta tarımsal üretim artışı bölge sanayiinde bir canlanmaya yol açmış bulunmaktadır. Tarıma dayalı sanayiler başta olmak üzere gelişecek olan diğer sanayi dalları için gerekli altyapı yatırımları da devam etmektedir.

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) kurulmasının temel amaçları; şehirlerin planlı gelişmesine katkıda bulunmak, sanayinin az gelişmiş bölgelere yaygınlaştırılmasını sağlamak, tarım alanlarının sanayide kullanılmasını disipline etmek, sanayiler arası ilişkinin kolayca gelişmesine

yardımcı olmak, sağlıklı, ucuz, güvenilir bir altyapı ve ortak sosyal tesisler kurmak, müşterek arıtma tesisleri ile çevre kirliliğini önlemek olarak sıralanabilir.

GAP Bölgesi'nde 2018 yılı sonu itibariyle 18 adet OSB tamamlanmıştır. Tamamlanan OSB'lerde 2.082 firma üretime geçmiş ve 174.170 kişiye istihdam olanağı sağlanmıştır.

Küçük Sanayi Sitesi (KSS)

Sanayinin desteklenmesi için kurulan bir diğer yapı olan Küçük Sanayi Sitelerinin de(KSS) ise amaç sağlıklı işyeri temini ve ekonomik verimi artırmak, teknolojik gelişmelerden yararlanmak ve orta ölçekli sanayiye geçişi kolaylaştırmak, düzenli şehirleşme ve çevre kirliliğini önlemek, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak usta, çırak ve kalfalara mesleki eğitim vermek ve şehirlere göçü önlemek olarak sıralanabilir.

GAP Bölgesi'nde 2018 yılı sonu itibari ile 38 adet Küçük Sanayi Sitesi (KSS) tamamlanmıştır. Tamamlanan KSS'lerde 9.693 adet işyeri mevcut olup, 9.626 işyeri doludur.

GAP ve ALTYAPI

Kentsel ve Kırsal Altyapı

GAP Bölgesi'ndeki hızlı nüfus artışı ve göç nedeniyle kentsel alanlarda altyapı problemleri gün geçtikçe ağırlaşmış ve birçok sosyo-ekonomik soruna neden olmuştur. Kırsal alandaki yaşam koşullarının güçlüğü ve kentlerin çekim gücü insanları göç etmeye yönelten sebeplerin başında gelmektedir. Hızlı kentleşme kentler üzerindeki baskıyı artırmakta ve daha geniş kitleleri çevre sorunlarıyla yüz yüze bırakmaktadır. Bölge şehirleri, gerekli kentsel planlama hizmetlerinin verilmediği çok geniş alanlara yayılmış durumdadır. Özellikle büyük şehirlerin etrafında oluşan gecekondu türü yerleşimlerde sorunlar ağırlaşmış, çevreyle ilgili altyapı ve hizmet sunumu artmıştır.

Eylem Planı 2008-2012 ile birlikte Bölge'nin kırsal ve kentsel altyapı yatırımları hızlandırılmıştır. İmar planı, harita alımı ve çevre düzeni planı çalışmaları yürütülmüş, kentsel ve kırsal içme suyu, kanalizasyon, atık su arıtma, katı atık depolama yatırımları gerçekleştirilmiştir.

GAP'IN SOSYAL YÖNÜ

Sürdürülebilir insani kalkınma ilkeleri doğrultusunda uygulanmakta olan GAP'ın sonrasında da insan kaynaklarının geliştirilmesi, kalkınmada eşitlik ve adillığın sağlanması ve Bölgede katılımcı demokratik bir kültür ve toplumun geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, İdare tarafından araştırma, planlama ve uygulama süreçlerinden geçmek üzere bir dizi sosyal proje yürütülmüş ve yürütülmektedir. İlk aşamada 1992-1994 yılları arasında Bölgenin sosyo-ekonomik yapısını anlamaya ve belirli toplumsal grupların (kadın, genç, çocuk, sokakta çalışan çocuk, kent yoksulları, göçerler, topraksız, az topraklılar, barajlardan etkilenen nüfus vb.) sorun, ihtiyaç ve beklentilerini belirlemeye yönelik bir dizi sosyal araştırma sivil toplum kuruluşları tarafından yaptırılmıştır.

Bölge nüfusunun yarısını oluşturan kadınların statüsünün yükseltilmesi, kadınlara ilişkin sosyo-ekonomik gelişme göstergelerinin iyileştirilmesi amacıyla yönelik olarak çeşitli alanlarda eğitim, gelir getirici faaliyetlerin uygulandığı, kısmi zamanlı poliklinik hizmetlerinin verildiği, sosyo-kültürel etkinliklerin düzenlendiği Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM) kurulmaya başlanmıştır.

Baraj inşaatları nedeni ile yerleşim yerlerini ve geçim kaynaklarını yitiren nüfus gruplarının yeniden yerleşimlerini temin etmek ve bu nüfusun yeni yaşamlarına sosyal ve ekonomik uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla, katılımcı yeniden yerleşim uygulamaları ile, "Birecik Barajından Etkilenen Nüfusun Yeniden Yerleşimi İstihdamı ve Ekonomik Yatırımlar için Planlama ve Uygulama Projesi" 1997 yılında hayata geçirilmiştir. Proje 2000 yılı sonunda tamamlanmış olup, ilgili kuruluşların uygulamalarına yol göstermek amacı ile alanın 1/25.000 ölçekli Alt-Bölge Gelişme Planı hazırlanmış ve yöreye ilişkin yatırımlar bu plana göre yürütülmektedir.

GAP ve SAĞLIK

GAP'ın entegre bir proje olarak faaliyetlerinin şekillendirilmesiyle GAP Bölgesi'ndeki sağlık hizmetleri önemli ölçüde yaygınlaşmakta ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi için

Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda sektörler arası işbirliğini de içeren çalışmalar sürdürülmektedir.

Bölge'de 2007 yılında 96 hastane ve toplam 9.980 yatak mevcut iken, 2018 yılında hastane sayısı 130'a, yatak sayısı 20.541'e yükselmiştir. Bu yıllar itibarıyla ülke genelinde hastane sayısındaki artış %20,3 , yatak sayısındaki artış %43,1 olarak gerçekleşirken GAP Bölgesi'ndeki artış oranı sırasıyla %35,4 ve %105,8 olmuştur.

On bin kişiye düşen hasta yatağı sayısı 2007 yılında 13,9 iken 2018 yılında 23,2'ye yükselmiş, plan hedefi yakalanmıştır. Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Siirt ve Şırnak illerine birer adet, Gaziantep iline 4 adet ve Şanlıurfa iline 3 adet ADSDM yapılmıştır. 2007 yılında 2.916 olan uzman hekim sayısı 2018'de 5.513'e ulaşmıştır. Anne ölüm oranı 2008 yılında yüz binde 38,9 iken, 2018 yılında yüz binde 18'e gerilemiştir. Bebek ölüm oranı 2009 yılında binde 17,5 iken 2018 yılında binde 12,9'a düşmüştür. Sağlık hizmetlerinde ihtiyaç duyulan mobil araçlar hızla temin edilmiş, aile sağlığı merkezleri, sağlık ocakları ve Kanseri Erken Teşhis ve Tarama Merkezleri (KETEM) kurulmuş, sağlık personelinin ve vatandaşların sağlık bilincini geliştirmeye yönelik eğitimler verilmiş, böylece koruyucu ve birinci basamak sağlık hizmetleri güçlendirilmiştir.

GAP, ÇEVRE VE KÜLTÜR

1992 yılında Rio'da yapılan ve gelecek yüzyılın yeni çevre yaklaşımını ortaya koyan, dünya zirvesinde kabul edilen "Gündem 21" ilkeleri, GAP İdaresi tarafından, zaten 1989'dan bu yana temel ilke olarak kabul edilmiş ve tüm projelerinde dikkate alınmıştır.

Güneydoğu Anadolu Projesi'nin etap etap uygulanmasıyla 1,7 milyon hektar tarımsal alanın sulamaya açılması ve yapılacak barajlar ile yeni rezervuar alanlarının yaratılması, Bölge'nin toprak ve su rejimlerini önemli ölçüde değiştirecektir. Aynı zamanda nüfus hareketleri, hızlı şehirleşme ve sanayileşme kırsal ve kent alanlarında yeni dönüşümler yaratacaktır. Sulamanın getireceği avantajlar yanında, fazla ve hatalı sulamanın yol açabileceği problemler, Bölge'deki iklim değişikliklerinin tarımsal üretime ve bitki örtüsüne yaratacağı etkiler, flora ve faunanın değişikliklerden etkilenmesi, erozyon, doğal, tarihi ve kültürel değerlerin kontrolsüz gelişmeden

etkilenmesi ve benzeri sorunlar, GAP'in, çevre ve kültür değerleri yönünden etraflı bir şekilde ele alınması gereğini ortaya koymaktadır.

Tarih öncesi çağlardan başlamak üzere günümüze kadar ulaşmış birçok uygarlığa ve çok tanrılı dinler ile üç büyük dine ait kültür varlıklarına ev sahipliği yapan Güneydoğu Anadolu Bölgesi, özellikle Mardin, Şanlıurfa, Şırnak ve Siirt illeri ile bir dinler mozaiği oluşturmaktadır. Şanlıurfa'nın putperestlikle savaşılan İbrahim Peygamber'in doğduğu yer olarak bilinmesi, dağlarında Musa Peygamber'in çobanlık yapması ve kentin İsa Peygamber tarafından kutsanarak, batıda da "Kutsal Şehir" olarak anılması bu mozaiğin renklerini oluşturmaktadır. Ayrıca, Süryani kültürünün geliştiği yer olan ve bu kültürün günümüze kadar gelen zengin örneklerini barındıran Mardin, bir efsaneye göre Nuh Peygamber'in gemisinin karaya oturduğu yer olan Şırnak ile İslam bilim, kültür ve eğitim merkezi olan Siirt, Güneydoğu Anadolu mozaiğinin diğer renklerini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, kültür varlıklarının restorasyon ve kurtarma çalışmalarının yapılması, korunması ve gelecek nesillere aktarılması ile çevre düzenlemesi, altyapı, konaklama ihtiyaçlarının giderilerek tanıtımının yapılması GAP kapsamında yürütülen en önemli çalışmalar arasındadır. Kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesine yönelik bu çalışmaların en önemlileri: Birecik, Halfeti, Suruç ilçelerinin Taşınmaz Kültür Varlıklarının Belgelenmesi, Hasankeyf Tarihi ve Arkeolojik Sit Alanı Araştırma, Kazı ve Kurtarma Projesi, Acırlı (Midyat-Mardin) Sit Alanı Çevre Düzenleme Projesi, Mardin Katılımcı Kentsel Rehabilitasyon Projesi, Zeugma Acil Kazı ve Kurtarma Projesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi Arkeolojik Yerleşmelerin Taranması Projesi'dir.

GAP İdaresi 2011 yılında GAP Bölgesi Turizm Master Planı'nı hazırlamıştır. GAP Bölgesi Turizm Master Planı ile bugüne kadar turizme yönelik yapılan planların, günümüze kadar geçen süre içinde turizm sektörünü etkileyecek her türlü veri tabanı değişiklikleri çerçevesinde yeniden değerlendirilerek gerekli revizyonların yapılması ve güncelleştirilmesi, doğal ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesi gözetilerek belirli bir plan dahilinde sürdürülebilirliğinin, yönetimi ve kullanımının sağlanması, cazibe merkezleri, turizm merkezleri ve turizm gelişme bölgeleri/koridorlarının belirlenmesi, turizmin çeşitlendirilmesi, bölge turizminin komşu iller ve ülkelerle de ele alınarak turizme önemli bir ivme kazandırılması, turizm odaklı uygulamaya yönelik ön etüt projelerinin hazırlanması ve etüt projelerin uygulanmasına ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik olarak kurumsal sorumluluk ve yönetim planının

ortaya konması amaçlanmıştır. Hazırlanan plan, yatırım programlarında dikkate alınmak üzere ilgili kurumlara gönderilmiştir.

GAP SU VE TOPRAK KAYNAKLARI GELİŞTİRME PROGRAMI

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) tarafından uygulanmakta olan ve Fırat - Dicle Havzası'nda 13 proje paketinden oluşan GAP Su ve Toprak Kaynakları Geliştirme Programı kapsamında 22 baraj, 19 hidroelektrik santralı yapımı öngörülmüş, projenin tamamlanması sonucunda yaklaşık 1,8 milyon hektar alanın sulanması ve 7.424 MW kurulu güç ile yılda 27 milyar kilovat-saat elektrik enerjisi üretilmesi planlanmıştır. Ayrıca münferit projeler kapsamında 7 baraj ve 1 HES'in yapımı yer almıştır.

Proje tamamlandığında; yılda 52,9 milyar m³'ten fazla su akıtan Fırat ve Dicle nehirleri üzerindeki tesislerle Türkiye toplam su potansiyelinin %29'u kontrol altına alınacaktır. Planlanan toplam sulama alanı; Türkiye'de ekonomik olarak sulanabilir alanın %20'sine, planlanan elektrik enerji üretimi ise toplam yıllık elektrik enerjisi potansiyelinin %22'sine eşdeğerdir.